

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 1

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення практичних занять
з навчальної дисципліни

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

для студентів освітнього рівня «МАГІСТР»
денної форми навчання

спеціальність 174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та
робототехніка»

освітня програма «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та
робототехніка»

Схвалено на засіданні кафедри
інформаційних систем в управлінні
та обліку

(назва кафедри)

26 серпня 2024 р.,
протокол № 8

Завідувач кафедри
_____ Сергій ЛЕГЕНЧУК

Розробник: д.е.н., проф., завідувач кафедри інформаційних систем в управлінні та
обліку Сергій ЛЕГЕНЧУК, PhD, доцент кафедри – Дмитро ЗАХАРОВ.

(науковий ступінь, посада, ПРІЗВИЩЕ, власне ім'я)

Житомир
2025 – 2026 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 2

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Інтелектуальна власність” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра напрямку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є господарські відносини, що стосуються операцій із використання та комерціалізації інтелектуальної власності.

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістовного модуля:

Модуль 1 “Сутність інтелектуальної власності та система її правової охорони”.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗГІДНО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

Форма	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. роботи (год.)	Самос- тійне вивчення	Всього (год.)	Кре- дити	Залік
<i>АТм</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>18</i>	<i>12</i>	<i>60</i>	<i>90</i>	<i>3</i>	<i>3 семестр</i>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 3

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1. Поняття інтелектуальної власності та система її правової охорони. Визначення інтелектуальної власності. Історія розвитку правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності.

Предмет курсу, поняття інтелектуальної власності. Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності. Основні інститути права інтелектуальної власності. Особливості застосування інтелектуальної власності в бухгалтерському обліку. Актуальні питання розвитку законодавства у сфері права інтелектуальної власності.

Лекція 2. Авторське право та суміжні права. Патентне право

Поняття та основні ознаки авторського права. Види об'єктів авторського права. Майнові та особисті немайнові права авторів на твори науки, літератури, мистецтва. Легалізація та охорона суміжних прав (прав виконавців, виробників фонограм та відеограм, організацій мовлення).

Лекція 3. Патентне право

Об'єкти патентного права. Міжнародні акти з питань промислової власності. Автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків. Спадкоємці та правонаступники авторів. Порядок складання і подання заявки на об'єкти права інтелектуальної власності та допоміжних матеріалів до неї. Експертиза заявок на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності). Нормативні акти, що визначають правила експертизи. Порядок видачі та анулювання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).

Лекція 4. Правова охорона засобів індивідуалізації робіт і послуг. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.

Правова охорона знаків для товарів і послуг, найменувань місць географічного походження товарів. Правова охорона фірмових найменувань. Правовий захист наукових відкриттів. Організація захисту конфіденційної інформації. Охорона прав на комп'ютерні програми та бази даних. Топографії інтегральних мікросхем як об'єкт правової охорони. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 4

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ “ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ”

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА СИСТЕМА ЇЇ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ. ВИЗНАЧЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ОБ’ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Практичне заняття № 1

Мета: сформувати загальне розуміння сутності інтелектуальної власності, розглянути систему її правової охорони в Україні та існуючі види об’єктів права інтелектуальної власності, розглянути історичні особливості розвитку правової охорони об’єктів права інтелектуальної власності.

1.1. План семінарського заняття

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності.
3. Основні інститути права інтелектуальної власності.
4. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному та соціальному розвитку держави.

1.2. Перелік програмних питань для самостійного вивчення

1. Особливості застосування інтелектуальної власності в бухгалтерському обліку.
2. Актуальні питання розвитку законодавства у сфері права інтелектуальної власності.

1.3. Навчальні завдання

Завдання для роботи на парі:

1. Дати повну і змістовну відповідь на наступні питання:

1. Предмет, завдання та мета курсу.
2. Зв’язок інтелектуальної власності з іншими науками.
3. Поняття інтелектуальної власності.
4. Основні інститути права інтелектуальної власності

2. Розв’язати наступні практичні ситуації:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 5

2.1. Визначити з наведеного переліку об'єкти, які є об'єктами права інтелектуальної власності, і які ними не є. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

<i>Є об'єктом права інтелектуальної власності</i>	<i>Не є об'єктом права інтелектуальної власності</i>

Дані для виконання:

Звукове кіно, рішення Кабінету Міністрів України, розписні хустки, мультфільм “Шрек 3”, Закон України “Про банки та банківську діяльність”, державний герб України, вистава “Ромео і Джульєтта”, хореографічна постановка, гривня, державний Гімн України, кліп І. Білик, топографічні карти м. Житомира, твори народної творчості, декоративні дошки з петриківським розписом, Указ Президента України, пам'ятник Т.Г. Шевченку, монографія проф. Ф.Ф. Бутинця “Альфа і омега бухгалтерського обліку”, роман “Анжеліка і король”.

2.2. Кондратюк І.В. передрукував на комп'ютері та відредагував старе видання роману Шолохова М.А. “Тихий Дон” і планує його опублікувати під іменем автора. Чи вважатиметься даний твір об'єктом авторського права?

2.3. ТзОВ “Лід” розробило комп'ютерну програму для потреб ведення обліку складських матеріалів. Чи може дане підприємство бути первинним суб'єктом авторського права?

Домашнє завдання:

2.4. Зазначте “Кобзар” Т.Г. Шевченка, “Ілліада” Гомера є авторством чи авторським правом.

2.5. Савчук А.В. написав рукописний твір, який планує опублікувати в наступному місяці. На даному рукописі зазначені ініціали та прізвище автора. Зазначити, чи є даний твір об'єктом права інтелектуальної власності, а його автор – суб'єктом.

2.6. Приватний підприємець виготовляє комп'ютерні столи. У виробництві закладено 5 моделей, які розробляються приватним підприємцем самостійно. Вони мають незвичайний дизайн. Чи може приватний підприємець розраховувати на отримання патенту і захист своїх авторських прав при розробці даного виду продукції як власник підприємства і розробник?

Тести для самоперевірки знань

1. Інтелектуальна власність – це:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 6

- а) закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності людини.
- б) закріплені законом права на результати фізичної та розумової праці людини;
- в) права на результати творчої, інтелектуальної діяльності.

2. Суб'єкт авторського права – це особа:

- а) що створила об'єкт авторського права;
- б) що використовує об'єкт авторського права;
- в) що володіє і розпоряджається об'єктом авторського права

3. Об'єктом авторського права можуть бути лише:

- а) твори, які оприлюднені вперше;
- б) оригінальні твори, тобто ще не відомі суспільству, які з'явилися вперше.
- в) оригінальні твори, які були невідомі широкій громадськості

4. До літературних та художніх творів не належать:

- а) проекти офіційних символів і знаків до їх офіційного затвердження;
- б) романи, оповідання, поеми, драматургічні та інші твори;
- в) акти органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

5. Відповідно до Закону України “Про власність”, суб'єктами права інтелектуальної власності є:

- а) громадяни, юридичні особи та держава;
- б) іноземні громадяни, особи без громадянства, юридичні особи;
- в) особи без громадянства, юридичні особи, держава.

6. Основними інститутами права інтелектуальної власності є:

- а) право на користування майном, авторське право та суміжні права;
- б) авторське право і суміжні права, право на об'єкти промислової власності і право на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- в) право розпорядження, право користування, право володіння.

7. До прав інтелектуальної власності належить:

- а) право користування та право контролю;
- б) право володіння та право винагороди;
- в) право користування та право розпорядження.

8. Суб'єктами авторського права, відповідно до законодавства визнаються:

- а) автори творів їх спадкоємці та особи, яким автори чи їх спадкоємці передали свої авторські майнові права;
- б) іноземні особи та особи без громадянства, відповідно до міжнародних договорів чи на основі принципу взаємності;
- в) юридичні та фізичні особи, які є творцями або основоположниками творів, що визнаються об'єктами авторського права.

9. Не є об'єктом авторського права:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 7

а) збірники творів, збірники обробок фольклору, збірники звичайних даних за умови, що вони є результатом творчої праці;

б) ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи;

в) державні символи України, державні нагороди; символи і знаки органів державної влади.

10. Виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори:

а) є об'єктом авторського права;

б) виступає об'єктом авторського права, якщо їх автором є громадянин України;

в) не є об'єктом авторського права.

11. До ознак об'єктів авторського права:

а) професійний та творчий підхід;

б) творчий характер та вираження у будь-якій формі;

в) творчий підхід та наукова інтерпретація;

12. Виключне право на використання твору належить до:

а) майнових прав;

б) немайнових прав;

в) як до майнових так і до немайнових.

13. До основних видів інтелектуальної діяльності належать:

а) науково-технічна та літературна діяльність;

б) літературно-художня і наукова діяльність;

в) науково-технічна та літературно-художня діяльність;

14. В якому році було підписано Конвенцію, що заснувала Всесвітню організацію інтелектуальної власності:

а) 1965 р.;

б) 1867 р.;

в) 1967р.

15. Право користування полягає в тому, що суб'єкт права інтелектуальної власності має:

а) право визначати правову долю результату творчості, що йому належить;

б) право вільного користування своїм результатом творчої діяльності;

в) законну підставу вилучати із належного йому результату інтелектуальної діяльності корисні якості, що може дати людині цей результат.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 8

ТЕМА 2. АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

Практичне заняття № 2

Мета: сформуванати загальне розуміння сутності авторського права та суміжних з ним прав, вивчити особливості їх правової охорони та порядок захисту в Україні, розглянути порядок спадкоємництва та правонаступництва на авторські та суміжні з ними права.

2.1. План семінарського заняття

1. Поняття та основні ознаки авторського права.
2. Види об'єктів авторського права.
3. Майнові та особисті немайнові права авторів на твори науки, літератури, мистецтва.
4. Легалізація та охорона суміжних прав (прав виконавців, виробників фонограм та відеограм, організацій мовлення).
5. Основні об'єкти промислової власності. Регулювання винахідницької діяльності в Україні.
6. Міжнародні акти з питань промислової власності.
7. Сутність винаходу та вимоги до нього. Автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків.
8. Спадкоємці та правонаступники авторів.

2.2. Перелік програмних питань для самостійного вивчення

1. Порядок державної реєстрації творів науки, літератури і мистецтва.
2. Порядок та способи цивільно-правового захисту авторських і суміжних прав.
3. Адміністративна, цивільна та кримінальна відповідальність за порушення авторського права та суміжних прав.
4. Заходи, спрямовані на запобігання неправомірному використанню творів.
5. Характерні особливості та види експертизи з питань порушення авторського права і суміжних прав.
6. Міжнародне співробітництво у сфері авторського та суміжних прав.
7. Патентне мито та збори за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 9

8. Оформлення прав на винаходи і промислові зразки, створені до запровадження норм патентного законодавства України.

9. Права авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків.

10. Сутність патентних прав. Зобов'язання власника патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Припинення чинності патенту.

2.3. Навчальні завдання

Завдання для роботи на парі:

1. Дати повну і змістовну відповідь на наступні питання:

1. Поняття та основні ознаки авторського права.
2. Основні види об'єктів авторського права.
3. Права виконавців, виробників фонограм та відеограм, організацій мовлення.
4. Автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків.
5. Порядок складання і подання заявки на об'єкти права інтелектуальної власності та допоміжних матеріалів до неї.
6. Порядок видачі та анулювання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).

2. Розв'язати наступні практичні ситуації:

1. Мельник І.В. видав твір Малишевського В.О. “Терени життя” рельєфно-крапковим шрифтом для сліпих без згоди автора. На творі ім'я автора було зазначено та зазначено джерело запозичення. Чи правомірні дії І.В. Мельника?

2. Кремінь І.В. написав музичний трек до фільму “Атлантида: в пошуках загубленого міста”. Чи обов'язковою є реєстрація авторського права Кременем І.В.?

3. Завідувачем бібліотеки було прийняте рішення про відтворення пошкодженого підручника шляхом копіювання аналогічного підручника з фонду іншої бібліотеки. Чи правомірні ці дії?

4. Захарченко В.А. на замовлення виготовив відеограму про діяльність та творчість Т.Г. Шевченка. Який знак охорони суміжних прав автор повинен використати для сповіщення про свої суміжні права?

5. Згідно з трудовим договором між журналістом і видавництвом, що випускає журнал, авторські права на статті, написані журналістом повністю належать видавництву.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 10

Згідно із зазначеним договором журналісту виплачується оклад та гонорар за кожную статтю. Зазначити, чи може авторські права на статті визнані нематеріальними активами?

6. Визначити серед наведеного переліку особисті майнові права автора, особисті немайнові права автора та суміжні права. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Дані для виконання:

Виключне право на використання твору, вимагати визнання авторства шляхом зазначення імені автора на творі і його примірниках, вибирати псевдонім, виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами, виробництво фонограми, вимагати збереження цілісності твору, оприлюднення передачі організації мовлення, протидіяти спотворенню чи іншій зміні твору, виробництво відеограми

7. Охарактеризуйте правомірність дій підприємства та їх наслідки для громадськості

ЗАТ “Миргородський завод продтоварів “Калинка” подав у Полтавський обласний господарський суд позов, у якому вимагає визнати частково недійсними свідоцтво на знаки для товарів і послуг, видані ЗАТ “Миргородський завод мінеральних вод”. У даному позові мова йде про надання самостійної правової охорони словесним позначенням “Миргородська” і Myrgorodska, і утримується прохання про визнання їхніми географічними назвами.

Назва “Миргородська” рівнозначно відноситься до будь-якої води, що добувається з Миргородського родовища мінеральних вод. Це найменування вказує на властивості води і місце її походження. При цьому властивості мінеральної води “Миргородська” визначені природними факторами і місцем розташування родовища. Таким чином, термін “миргородська” фактично є географічним найменуванням, або найменуванням місця походження товару. Відповідно до пункту 3 статті 6 Закону України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”, на даному етапі розвитку національного законодавства і міжнародної практики це виключає реєстрацію “Миргородської” як знака для товарів і послуг щодо мінеральної води і супутніх послуг.

Домашнє завдання:

8. Данильченко П.Р. на науковому семінарі призначеному питанням удосконалення діяльності деревообробних підприємств запропонував використовувати в їх практичній діяльності деревообробні верстати фірми “ТЕМ International”, які дозволяють значно зменшити витрати на обробку деревини. Авторське свідоцтво на даний вид деревообробних верстатів видано в Канаді. Чи можна дану пропозицію визнати винаходом?

9. Керівництво вітчизняної фірми “Гліптика” вирішило запозичити досвід іноземних колег в сфері прийняття рішень щодо уніфікації виробничого процесу, в результаті якого планується отримати вищі прибутки. Чи можна вважати дане запозичення винаходом?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 11

10. Розробка наукової теорії в галузі математики, молекули нуклеїнових кислот, удосконалення правил дорожнього руху, продукти ядерного перетворення, зміна розкладу руху поїздів, розробка умовних позначень для математичних формул, консорціуми мікроорганізмів, зміна алгоритму комп'ютерної програми, мікроскопічні водорості, програма “1:С Предприятие”, застосування раніше відомого продукту за новим призначенням, компонування інтегральних мікросхем. Серед запропонованого переліку об'єктів визначити об'єкти винаходу, та об'єкти які не можуть бути об'єктом винаходу.

11. Зазначити, які з наведених промислових зразків не можуть одержати правову охорону: зовнішній вигляд меблів, зовнішній вигляд інформаційного табло, пам'ятки архітектури, малюнок зображений на тканині, друкована продукція як така, набір посуду з єдиним малюнком, об'єкти з сипкої речовини.

12. Власник та роботодавець ТзОВ “Анжеліка” доручив працівнику Прокопчук Л.О. розробити малюнок килима використовуючи запропоновані графічні символи. Між роботодавцем та працівником був укладений письмовий договір, за умовами якого працівнику виплачується винагорода в розмірі 250,00 грн. Чи має право роботодавець на одержання патенту?

13. Малахов І.В. розробив макет будівельної оздоблювальної плитки. 02.12.2008 р. йому надійшло рішення про видачу патенту. Але до 02.03.2008 р. документи про сплату державного мита за видачу патенту і збору за публікацію про видачу патенту до закладу експертизи не надійшли. Чи буде в даному випадку проведена публікація в офіційному бюлетні відомостей про видачу патенту і що в даному випадку відбувається з заявкою?

14. Кравченку П.О. отримав патент на використання розробленого ним промислового зразка. Річний збір за підтримання чинності патенту Кравченком П.О. сплачений не був. Протягом шести місяців після встановленого строку документи про його оплату надані також не були. Чи має право Установа у сфері охорони прав на промислові зразки припинити дію патенту?

15. Працівником “Київського ювелірного заводу” Марченком А.В. створив оригінальну каблучку з діамантами та сапфірами. Пізніше даний виріб стає промисловим. Чи може даний промисловий зразок мати подвійну охорону?

16. ТзОВ “Обрій” вирішило розробити новий знак для власних товарів, при цьому було вирішено використати як позначення портрет Оксани Білозір. Згода зі сторони О. Білозір отримана не була. Чи має право підприємство зареєструвати дане позначення як знак для товарів і послуг?

17. Керівництво ВАТ “Кременчук” подало заявку з метою отримання свідоцтва для розробленого знаку для товарів, які реалізуються даним підприємством. Заявка була подана у встановлені строки. Підприємству було видано свідоцтво, в якому було зазначено, що крім використання знака для товарів, підприємство може використовувати даний знак при наданні послуг, що не було зазначено у заявці. На підприємство було

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 12

подано в суд, за результатами якого свідоцтво визнано не дійсним. Чи правомірні в даному випадку дії суду?

18 МП “Рокос”, яке займається реалізацією комп’ютерної техніки використало найменування торгового знака в доменному імені на власному сайті. Чи вважаються дані дії правомірними? Якщо так, то чи визнається це використанням знаку?

19. В результаті обмеження обсягів імпорту підприємством знак для товарів протягом трьох років не використовувався від дати публікації відомостей про видачу свідоцтва. Конкурентним підприємством до суду була подана заява про дострокове припинення дії свідоцтва. Чи може в даному випадку бути припинена дія свідоцтва?

Тести для самоперевірки знань

1. Суб’єкт авторського права – це особа:

- а) що створила об’єкт авторського права;
- б) що використовує об’єкт авторського права;
- в) що володіє і розпоряджається об’єктом авторського права

2. Об’єктом авторського права можуть бути лише:

- а) твори, які оприлюднені вперше;
- б) оригінальні твори, тобто ще не відомі суспільству, які з’явилися вперше.
- в) оригінальні твори, які були невідомі широкій громадськості

3. До літературних та художніх творів не належать:

- а) проекти офіційних символів і знаків до їх офіційного затвердження;
- б) романи, оповідання, поеми, драматургічні та інші твори;
- в) акти органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

4. Авторське право виникає з моменту:

- а) реєстрації твору;
- б) початку написання (реалізації) твору;
- в) створення твору.

5. Автор твору може для сповіщення про свої права використовувати наступний спеціальний знак охорони авторського права:

а) латинська буква “с”, обведена колом; ім’я особи, що володіє авторським правом; рік першої публікації твору;

б) латинська буква “r”, обведена колом; ім’я особи, що володіє авторським правом; рік публікації твору;

в) латинська буква “R”, обведена колом; ім’я особи, що володіє авторським правом; рік першої публікації твору.

6. Авторське право виникає у момент, коли твір створений, і діє протягом усього життя автора, а також протягом

- а) 50 років після його смерті;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 13

- б) 70 років після його смерті;
- в) 100 років після його смерті.

7. Охорона прав іншої особи, яка здійснила індивідуальне творче відтворення твору автора називаються:

- а) суміжні права;
- б) права співавторів;
- в) авторські права.

8. Виконання – це:

а) донесення до людей авторського твору шляхом декламування, співу, гри, виконання танцю;

б) це звуковий запис виконання твору на носії, що дозволяє відтворити запис і виготовити з нього копії;

в) відеозапис на матеріальному носії зображення, яке може супроводжуватися звуком чи без нього.

9. Відеограма – це:

а) донесення до людей авторського твору шляхом декламування, співу, гри, виконання танцю;

б) це звуковий запис виконання твору на носії, що дозволяє відтворити запис і виготовити з нього копії;

в) відеозапис на матеріальному носії зображення, яке може супроводжуватися звуком чи без нього.

10. Фонограма – це:

а) донесення до людей авторського твору шляхом декламування, співу, гри, виконання танцю;

б) це звуковий запис виконання твору на носії, що дозволяє відтворити запис і виготовити з нього копії;

в) відеозапис на матеріальному носії зображення, яке може супроводжуватися звуком чи без нього.

11. Об'єкти суміжних прав (виконання творів, фонограми, відеограми, передачі організацій мовлення) стають об'єктом правової охорони, якщо вони вперше оприлюднені:

а) на території України або оприлюднені на території України протягом 30 днів від дня їх оприлюднення в іншій державі;

б) на території України;

в) на будь-якій території.

12. Суміжні майнові права охороняються:

а) 50 років з першого січня року, наступного за роком появи об'єкта суміжних прав;

б) 70 років з першого січня року, наступного за роком появи об'єкта суміжних прав;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 14

в) 100 років з першого січня року, наступного за роком появи об'єкта суміжних прав.

13. Об'єктом винаходу можуть бути:

а) продукт, спосіб, застосування раніше відомого продукту чи способу за новим призначенням;

б) пристрій, спосіб, застосування раніше відомого пристрою чи способу за новим призначенням;

в) речовина; спосіб, застосування раніше відомої речовини чи способу за новим призначенням.

14. Нове конструктивне вирішення виробу, що визначає його зовнішній вигляд, придатне для відтворення промисловим способом – це:

а) корисна модель;

б) промисловий зразок;

в) винахід.

15. Конструктивне виконання пристрою, яке відповідає умовам патентоздатності, тобто є новим і промислове придатним – це:

а) корисна модель;

б) промисловий зразок;

в) винахід.

16. Винахідницька діяльність регулюється Законом України:

а) “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”;

б) “Про винахідницьку діяльність”;

в) “Про авторські та суміжні з ними права”.

17. Основними об'єктами промислової власності є результати:

а) винахідництва та промислові зразки;

б) продукту, який пройшов всі стадії технологічної обробки;

в) промислові зразки.

18. Технологічне (технічне) вирішення, що відповідає умовам патентоздатності (новизні, винахідницькому рівню і промисловій придатності) це:

а) винахід;

б) корисна модель;

в) службовий винахід.

19. Нове і промислово придатне конструктивне виконання пристрою це:

а) секретний винахід;

б) винахід;

в) корисна модель.

20. Особа, яка бажає одержати патент (деклараційний патент) і має на це право, подає до Установи:

а) прохання;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 15

б) запит-вимогу;

в) заявку.

21. Застосування раніше відомого продукту за новим призначенням належить до:

а) об'єктів промислової власності;

б) об'єктів винаходу;

в) корисних зразків.

22. Об'єктом промислового зразка може бути:

а) об'єкти архітектури (крім малих архітектурних форм), промислові, гідротехнічні та інші стаціонарні споруди;

б) об'єкти нестійкої форми з рідких, газоподібних, сипких або подібних до них речовин;

в) форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

23. Дія патенту припиняється у разі:

а) несплати за продовження терміну дії патенту;

б) рішення керівних органів;

в) відмові у продовженні центральним органом виконавчої влади з питань правової охорони інтелектуальної власності.

24. Видача патенту здійснюється установою у строк після державної реєстрації патенту, який становить:

а) 15 днів;

б) 30 днів;

в) 1 місяць.

25. Заявка – це:

а) заявка, подана згідно з Договором про патентну кооперацію;

б) сукупність документів, необхідних для видачі Установою патенту (деклараційного патенту) на винахід чи деклараційного патенту на корисну модель;

в) дозвіл власника патенту (ліцензіара), що видається іншій особі (ліцензіату), на використання винаходу (корисної моделі) на певних умовах.

26. Які з нижче наведених причин не є підставою для відмови в охороні винаходів (корисних моделей):

а) комп'ютерні програми;

б) сорти рослин і породи тварин;

в) кисло-молочні бактерії.

27. До пристойів як об'єктів винаходу належать:

а) складні конструктивні механізми;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 16

- б) машини, механізми, прилади, тощо;
- в) пристрої створенні для отримання корисного блага.

28. Речовина це:

- а) індивідуальні хімічні сполуки, до яких умовно належать високомолекулярні сполуки та об'єкти генетичної інженерії; композиції та продукти ядерного перетворення;
- б) високомолекулярні сполуки та об'єкти генетичної і ядерної інженерії;
- в) молекулярна маса, молекулярно-масовий розподіл, геометрія і стереометрія макромолекули, її кінцеві та бокові групи.

29. Об'єктом корисної моделі може бути:

- а) конструктивне виконання пристрою;
- б) конструктивне виконання пристрою, що має характеризуватися явно вираженими просторовими формами;
- в) зовнішня форма промислового виробу (пристрою).

30. Патент видається строком на:

- а) 10 років;
- б) 15 років;
- в) 5 років.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 17

ТЕМА 3. ОБ'ЄКТИ ПАТЕНТНОГО ПРАВА (ОБ'ЄКТИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ)

Практичне заняття № 3

Мета: сформувати загальне розуміння сутності об'єктів патентного права та промислової власності в Україні, вивчити порядок видачі та анулювання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності, розглянути сутність об'єктів корисної моделі об'єктів промислових зразків як окремих видів об'єктів права інтелектуальної власності.

3.1. План семінарського заняття

1. Основні об'єкти промислової власності.
2. Регулювання винахідницької діяльності в Україні.
3. Міжнародні акти з питань промислової власності.
4. Сутність винаходу та вимоги до нього. Автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків.
5. Спадкоємці та правонаступники авторів.
6. Порядок складання і подання заявки на об'єкти права інтелектуальної власності та допоміжних матеріалів до неї.
7. Експертиза заявок на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).
8. Нормативні акти, що визначають правила експертизи.
9. Порядок видачі та анулювання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).
10. Об'єкти корисної моделі та їх характеристика.
11. Об'єкти промислових зразків та їх види.

3.2. Перелік програмних питань для самостійного вивчення

1. Оформлення прав на винаходи і промислові зразки, створені до запровадження норм патентного законодавства України.
2. Права авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків.
3. Сутність патентних прав. Зобов'язання власника патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Припинення чинності патенту.

3.3. Навчальні завдання

Завдання для роботи на парі:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ OK4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 18

1. Дати повну і змістовну відповідь на наступні питання:

1. Автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків.
2. Порядок складання і подання заявки на об'єкти права інтелектуальної власності та допоміжних матеріалів до неї.
3. Порядок видачі та анулювання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).

2. Розв'язати наступні практичні ситуації:

1. Визначити серед наведеного переліку особисті майнові права автора, особисті немайнові права автора та суміжні права. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Дані для виконання:

Виключне право на використання твору, вимагати визнання авторства шляхом зазначення імені автора на творі і його примірниках, вибирати псевдонім, виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами, виробництво фонограми, вимагати збереження цілісності твору, оприлюднення передачі організації мовлення, протидіяти спотворенню чи іншій зміні твору, виробництво відеограми

2. Охарактеризуйте правомірність дій підприємства та їх наслідки для громадськості

ЗАТ “Миргородський завод продтоварів “Калинка” подав у Полтавський обласний господарський суд позов, у якому вимагає визнати частково недійсними свідоцтво на знаки для товарів і послуг, видані ЗАТ “Миргородський завод мінеральних вод”. У даному позові мова йде про надання самостійної правової охорони словесним позначенням “Миргородська” і Myrghorodska, і утримується прохання про визнання їхніми географічними назвами.

Назва “Миргородська” рівнозначно відноситься до будь-якої води, що добувається з Миргородського родовища мінеральних вод. Це найменування вказує на властивості води і місце її походження. При цьому властивості мінеральної води “Миргородська” визначені природними факторами і місцем розташування родовища. Таким чином, термін “миргородська” фактично є географічним найменуванням, або найменуванням місця походження товару. Відповідно до пункту 3 статті 6 Закону України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”, на даному етапі розвитку національного законодавства і міжнародної практики це виключає реєстрацію “Миргородської” як знака для товарів і послуг щодо мінеральної води і супутніх послуг.

Домашнє завдання:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 19

3. Данильченко П.Р. на науковому семінарі призначеному питанням удосконалення діяльності деревообробних підприємств запропонував використовувати в їх практичній діяльності деревообробні верстати фірми “ТЕМ International”, які дозволяють значно зменшити витрати на обробку деревини. Авторське свідоцтво на даний вид деревообробних верстатів видано в Канаді. Чи можна дану пропозицію визнати винаходом?

4. Керівництво вітчизняної фірми “Гліптика” вирішило запозичити досвід іноземних колег в сфері прийняття рішень щодо уніфікації виробничого процесу, в результаті якого планується отримати вищі прибутки. Чи можна вважати дане запозичення винаходом?

5. Розробка наукової теорії в галузі математики, молекули нуклеїнових кислот, удосконалення правил дорожнього руху, продукти ядерного перетворення, зміна розкладу руху поїздів, розробка умовних позначень для математичних формул, консорціуми мікроорганізмів, зміна алгоритму комп’ютерної програми, мікроскопічні водорості, програма “1:С Предприятие”, застосування раніше відомого продукту за новим призначенням, компонування інтегральних мікросхем. Серед запропонованого переліку об’єктів визначити об’єкти винаходу, та об’єкти які не можуть бути об’єктом винаходу.

6. Зазначити, які з наведених промислових зразків не можуть одержати правову охорону: зовнішній вигляд меблів, зовнішній вигляд інформаційного табло, пам’ятки архітектури, малюнок зображений на тканині, друкована продукція як така, набір посуду з єдиним малюнком, об’єкти з сипкої речовини.

7. Власник та роботодавець ТзОВ “Анжеліка” доручив працівнику Прокопчук Л.О. розробити малюнок килима використовуючи запропоновані графічні символи. Між роботодавцем та працівником був укладений письмовий договір, за умовами якого працівнику виплачується винагорода в розмірі 250,00 грн. Чи має право роботодавець на одержання патенту?

8. Малахов І.В. розробив макет будівельної оздоблювальної плитки. 02.12.2008 р. йому надійшло рішення про видачу патенту. Але до 02.03.2008 р. документи про сплату державного мита за видачу патенту і збору за публікацію про видачу патенту до закладу експертизи не надійшли. Чи буде в даному випадку проведена публікація в офіційному бюлетні відомостей про видачу патенту і що в даному випадку відбувається з заявкою?

9. Кравченку П.О. отримав патент на використання розробленого ним промислового зразка. Річний збір за підтримання чинності патенту Кравченком П.О. сплачений не був. Протягом шести місяців після встановленого строку документи про його оплату надані також не були. Чи має право Установа у сфері охорони прав на промислові зразки припинити дію патенту?

10. Працівником “Київського ювелірного заводу” Марченком А.В. створив оригінальну каблучку з діамантами та сапфірами. Пізніше даний виріб стає промисловим. Чи може даний промисловий зразок мати подвійну охорону?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 20

11. ТзОВ “Обрій” вирішило розробити новий знак для власних товарів, при цьому було вирішено використати як позначення портрет Оксани Білозір. Згода зі сторони О. Білозір отримана не була. Чи має право підприємство зареєструвати дане позначення як знак для товарів і послуг?

12. Керівництво ВАТ “Кременчук” подало заявку з метою отримання свідоцтва для розробленого знаку для товарів, які реалізуються даним підприємством. Заявка була подана у встановлені строки. Підприємству було видано свідоцтво, в якому було зазначено, що крім використання знака для товарів, підприємство може використовувати даний знак при наданні послуг, що не було зазначено у заявці. На підприємство було подано в суд, за результатами якого свідоцтво визнано не дійсним. Чи правомірні в даному випадку дії суду?

13. МП “Рокос”, яке займається реалізацією комп’ютерної техніки використало найменування торгового знака в доменному імені на власному сайті. Чи вважаються дані дії правомірними? Якщо так, то чи визнається це використанням знаку?

14. В результаті обмеження обсягів імпорту підприємством знак для товарів протягом трьох років не використовувався від дати публікації відомостей про видачу свідоцтва. Конкурентним підприємством до суду була подана заява про дострокове припинення дії свідоцтва. Чи може в даному випадку бути припинена дія свідоцтва?

Тести для самоперевірки знань

1. Об’єктом винаходу можуть бути:

- а) продукт, спосіб, застосування раніше відомого продукту чи способу за новим призначенням;
- б) пристрій, спосіб, застосування раніше відомого пристрою чи способу за новим призначенням;
- в) речовина; спосіб, застосування раніше відомої речовини чи способу за новим призначенням.

2. Нове конструктивне вирішення виробу, що визначає його зовнішній вигляд, придатне для відтворення промисловим способом – це:

- а) корисна модель;
- б) промисловий зразок;
- в) винахід.

3. Конструктивне виконання пристрою, яке відповідає умовам патентоздатності, тобто є новим і промислово придатним – це:

- а) корисна модель;
- б) промисловий зразок;
- в) винахід.

4. Винахідницька діяльність регулюється Законом України:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 21

- а) “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”;
- б) “Про винахідницьку діяльність”;
- в) “Про авторські та суміжні з ними права”.

5. Основними об’єктами промислової власності є результати:

- а) винахідництва та промислові зразки;
- б) продукту, який пройшов всі стадії технологічної обробки;
- в) промислові зразки.

6. Технологічне (технічне) вирішення, що відповідає умовам патентоздатності (новизні, винахідницькому рівню і промисловій придатності) це:

- а) винахід;
- б) корисна модель;
- в) службовий винахід.

7. Нове і промислово придатне конструктивне виконання пристрою це:

- а) секретний винахід;
- б) винахід;
- в) корисна модель.

8. Особа, яка бажає одержати патент (деклараційний патент) і має на це право, подає до Установи:

- а) прохання;
- б) запит-вимогу;
- в) заявку.

9. Застосування раніше відомого продукту за новим призначенням належить до:

- а) об’єктів промислової власності;
- б) об’єктів винаходу;
- в) корисних зразків.

10. Об’єктом промислового зразка може бути:

- а) об’єкти архітектури (крім малих архітектурних форм), промислові, гідротехнічні та інші стаціонарні споруди;
- б) об’єкти нестійкої форми з рідких, газоподібних, сипких або подібних до них речовин;
- в) форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

11. Дія патенту припиняється у разі:

- а) несплати за продовження терміну дії патенту;
- б) рішення керівних органів;
- в) відмові у продовженні центральним органом виконавчої влади з питань правової охорони інтелектуальної власності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 22

12. Видача патенту здійснюється установою у строк після державної реєстрації патенту, який становить:

- а) 15 днів;
- б) 30 днів;
- в) 1 місяць.

13. Заявка – це:

- а) заявка, подана згідно з Договором про патентну кооперацію;
- б) сукупність документів, необхідних для видачі Установою патенту (деклараційного патенту) на винахід чи деклараційного патенту на корисну модель;
- в) дозвіл власника патенту (ліцензіара), що видається іншій особі (ліцензіату), на використання винаходу (корисної моделі) на певних умовах.

14. Які з нижче наведених причин не є підставою для відмови в охороні винаходів (корисних моделей):

- а) комп'ютерні програми;
- б) сорти рослин і породи тварин;
- в) кисло-молочні бактерії.

15. До пристроїв як об'єктів винаходу належать:

- а) складні конструктивні механізми;
- б) машини, механізми, прилади, тощо;
- в) пристрої створенні для отримання корисного блага.

16. Речовина це:

- а) індивідуальні хімічні сполуки, до яких умовно належать високомолекулярні сполуки та об'єкти генетичної інженерії; композиції та продукти ядерного перетворення;
- б) високомолекулярні сполуки та об'єкти генетичної і ядерної інженерії;
- в) молекулярна маса, молекулярно-масовий розподіл, геометрія і стереометрія макромолекули, її кінцеві та бокові групи.

17. Об'єктом корисної моделі може бути:

- а) конструктивне виконання пристрою;
- б) конструктивне виконання пристрою, що має характеризуватися явно вираженими просторовими формами;
- в) зовнішня форма промислового виробу (пристрою).

18. Патент видається строком на:

- а) 10 років;
- б) 15 років;
- в) 5 років.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 23

ТЕМА 4. ПРАВОВА ОХОРОНА ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ РОБІТ І ПОСЛУГ. ПРАВОВА ОХОРОНА НЕТРАДИЦІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Практичне заняття № 4

Мета: сформувати загальне розуміння сутності засобів індивідуалізації робіт і послуг, розглянути особливості їх правової охорони в Україні та значення в практичній діяльності підприємств, розглянути порядок охорони нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.

4.1. План семінарського заняття

1. Правова охорона знаків для товарів і послуг, найменувань місць географічного походження товарів.
2. Правова охорона фірмових найменувань.
3. Правовий захист наукових відкриттів.
4. Організація захисту конфіденційної інформації.
5. Топографії інтегральних мікросхем як об'єкт правової охорони.
6. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.
7. Облікове відображення прав інтелектуальної власності.

4.2. Перелік програмних питань для самостійного вивчення

8. Порядок оформлення та передачі прав на використання знаків для товарів та послуг, найменування місця географічного походження товару.
9. Поняття та ознаки фірмового найменування.
10. Сутність та суб'єкти права на фірмове найменування.
11. Особливості захисту прав на об'єкти біології та біотехнології за спеціальним законодавством.
12. Визначення та ознаки раціоналізаторської пропозиції.
13. Суб'єкти права у сфері раціоналізаторської діяльності.
14. Права авторів раціоналізаторської пропозиції, порядок їх оформлення.

4.3. Навчальні завдання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 24

Завдання для роботи на парі:

1. Дати повну і змістовну відповідь на наступні питання:

1. Особливості правової охорони знаків для товарів і послуг, найменувань місць географічного походження товарів.
2. Особливості правової охорони фірмових найменувань.
3. Правовий захист наукових відкриттів.
4. Топографії інтегральних мікросхем і раціоналізаторські пропозиції.

2. Розв'язати наступні практичні ситуації:

1. Завод шампанських вин “Новый Свет” заснований князем Л.С. Голіциним у 1878 році. Ділова репутація підприємства нерозривно пов'язані з географічною назвою селища міського типу Новий Світ, де розташоване підприємство. Різноманітні комплекти етикеток містять традиційні для продукції Заводу елементи дизайну, зокрема: домінуюче позначення “Новый Свет” (“Новий Світ”), фірмовий медальйон з літерами “НС”, геральдичний герб князів Голіциних, барельєфне зображення князя Л.С. Голіцина. Саме такий дизайн зовнішнього оформлення комплекту етикеток забезпечує продукції Заводу розрізняльну здатність і є добре відомим для споживачів. З 2000 року Заводом введено у господарський обіг комплекти етикеток для колекційного шампанського “Крымское “Новый Свет” (брют). У січні 2006 року Заявником було виявлено на ринку біле напівсолодке вино (шампанське “Шансон”) із назвою “Новый Свет”, на етикетці якого зазначено, то воно вироблено ТОВ “НВП “Нива” (Одеська обл.) на замовлення ТМ “Новий Світ”.

Встановлено, що замовником вина (шампанського “Шансон”) з назвою “Новый Свет” було ЗАТ “Кримський торгово-промисловий дім” (м. Сімферополь), на чие ім'я був отриманий патент на промисловий зразок. За результатами аналізу зовнішнього оформлення комплекту етикеток, встановлено, що за загальною художньою композицією та окремими домінуючими елементами комплект етикеток є схожим до ступеня змішування з комплектами етикеток для класичного колекційного шампанського “Крымское “Новый Свет”, яке виробляється Заводом з 2000 року.

2. Фірма “Гарант – 2” з Одеської області із серпня 2002 р. випускала напій за назвою “PEPSI!”. Назва безалкогольного напою була набрана таким самим шрифтом, як і на етикетці “вибору молоді...”. Знак оклику наприкінці слова “PEPSI!” зливався з попередніми буквами, а триколірна куля на етикетці фальсифікатора (характерна для дизайну “PEPSI”) тільки підкреслювала схожість оформлення обох напоїв.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 25

3. Фірма “Даймлер Крайслер АГ” заявила про факт недобросовісної конкуренції з боку приватного підприємця, який надає послуги з технічного обслуговування автомобілів. У своїй діяльності він використовував фірмове найменування та товарний знак вказаної фірми – на будові автосервісу було встановлено напис “Мерседес-Бенц” і графічне зображення загальновідомого символу “Мерседесу” – трикутної зірки в колі

Домашнє завдання:

4. Відобразити в бухгалтерському обліку наступні операції та зазначити первинні документи.

Дані для виконання:

Свиридовим А.В. здійснено внесок до статутного капіталу підприємства у вигляді промисла свого у вигляді права на промисловий зразок, справедлива вартість якого становить 450000,00. Вартість погоджена із засновниками.

5. Відобразити в бухгалтерському обліку операції з придбання (отримання) прав на об’єкти промислової власності у власність.

Дані для виконання:

Підприємство за ціною 560000,00 грн. (у т.ч. ПДВ) придбаває майнові права на промисловий зразок у повному обсязі у їх право власника, який є юридичної особи. Такі права у правовласника обліковувалися у складі нематеріальних активів за залишковою вартістю 120000,00 грн. (первісна вартість – 30000,00, знос – 18000,00 грн.

Тести для самоперевірки знань

1. До раціоналізаторської пропозиції за загальним правилом встановлюються наступні необхідні вимоги:

а) вона має бути запропонована фізичною особою; має бути новою; має бути корисною підприємству, якому вона подана;

б) вона має стосуватися профілю підприємства, якому ця пропозиція подана; має бути новою; має бути корисною підприємству, якому вона подана;

в) вона має стосуватися профілю підприємства, якому ця пропозиція подана; має бути новою; вона має бути запропонована фізичною особою.

2. До об’єктів нетрадиційних рішень відносять:

а) об’єкти захисту від недобросовісної конкуренції;

б) об’єкти авторського права;

в) об’єкти промислової власності.

3. Повний набір, комплект предметів, що служать певній меті – це

а) комплект виробів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 26

б) гарнітур;

в) сервіз.

4. Контрафакція товарного знака – це:

а) застосування товарного знаку, схожого за зовнішнім виглядом на оригінал;

б) несанкціоноване використання товарного знаку, що вводить в оману стосовно виробника маркованого товару;

в) застосування товарного знаку з викривленим зображенням товарного знаку-оригіналу.

5. Надає власнику виключне право користування і покладає обов'язок гарантувати споживачеві певний рівень якості товару чи послуги:

а) географічне найменування;

б) бренд;

в) знак для товарів і послуг.

6. Компонування інтегральної мікросхеми визнається оригінальною (ною), якщо вона:

а) не була відома в галузі мікроелектроніки до дати її першого використання або до дати промислового впровадження;

б) не була відома в галузі мікроелектроніки до дати створення або до дати її першого використання;

в) не була відома в галузі мікроелектроніки до дати подання заявки на неї або до дати її першого використання.

7. Не може стати об'єктом правової охорони конструювання інтегральної мікросхеми, заявка на реєстрацію якої подана пізніше ніж через:

а) один рік від дати її першого використання;

б) два роки від дати її першого використання;

в) три роки від дати її першого використання.

8. Творчий пошук, створення нового пристрою, технології, матеріалу – це:

а) винахідництво;

б) творчість;

в) раціоналізаторство.

9. Раціоналізаторська пропозиція це – :

а) пропозиція, що є новою і корисною для підприємства, організації, установи, міністерства, відомства, до якої вона подана і передбачає зміну або удосконалення: конструкції виробу, технології виробництва, складу матеріалу;

б) пропозиція, що передбачає зміну або удосконалення: конструкції виробу, технології виробництва, складу матеріалу;

в) пропозиція, що передбачає удосконалення технології виробництва, структури і складу матеріалів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 27

10. Об'єктом захисту від недобросовісної конкуренції не є :

- а) створення перепон господарюючим суб'єктом у процесі конкуренції;
- б) розголошення комерційної таємниці;
- в) фінансовий стан фірми-конкурента.

11. Порівняльна реклама належить до:

- а) неправомірного використання ділової репутації господарюючого суб'єкта ;
- б) створення перепон господарюючим суб'єктом у процесі конкуренції;
- в) використання комерційної таємниці.

12. Підкуп працівника постачальника належить до наступної групи об'єктів захисту від недобросовісної конкуренції:

- а) неправомірного використання ділової репутації господарюючого суб'єкта ;
- б) створення перепон господарюючим суб'єктом у процесі конкуренції;
- в) використання комерційної таємниці.

13. До такого об'єкту захисту від недобросовісної конкуренції, як створення перепон господарюючим суб'єктом не належить:

- а) копіювання зовнішнього вигляду виробу;
- б) досягнення неправомірних переваг у конкуренції;
- в) схилення господарюючого суб'єкта до розірвання договору з конкурентом.

14. Порівняльна реклама це – :

- а) реклама схожа з рекламою конкурентів;
- б) реклама, що містить порівняння з товарами, роботами, послугами чи діяльністю іншого господарюючого суб'єкту ;
- в) реклама, яка містить порівняння з товарами, роботами, послугами чи діяльністю іншого господарюючого суб'єкту в затвердженому законодавством порядку;

15. Копіювання зовнішнього вигляду виробу це – :

- а) відтворення зовнішнього вигляду виробу іншого господарюючого суб'єкта в господарському обігу без однозначної вказівки виробника копії;
- б) плагіат товарного позначення, який використано без згоди виробника;
- в) введення в господарський оборот під своїм позначенням товару іншого виробника без зміни зовнішнього вигляду виробу.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності.
3. Основні інститути права інтелектуальної власності.
4. Поняття та основні ознаки авторського права.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 28

5. Види об'єктів авторського права.
6. Майнові та особисті немайнові права авторів на твори науки, літератури, мистецтва.
7. Легалізація та охорона суміжних прав (прав виконавців, виробників фонограм та відеограм, організацій мовлення).
8. Об'єкти патентного права.
9. Міжнародні акти з питань промислової власності.
10. Автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків. Спадкоємці та правонаступники авторів.
11. Порядок складання і подання заявки на об'єкти права інтелектуальної власності та допоміжних матеріалів до неї.
12. Експертиза заявок на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).
13. Нормативні акти, що визначають правила експертизи заявок на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).
14. Порядок видачі та анулювання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності (промислової власності).
15. Правова охорона знаків для товарів і послуг, найменувань місць географічного походження товарів.
16. Правова охорона фірмових найменувань.
17. Правовий захист наукових відкриттів. Організація захисту конфіденційної інформації.
18. Охорона прав на комп'ютерні програми та бази даних.
19. Топографії інтегральних мікросхем як об'єкт правової охорони.
20. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.
21. Актуальні питання розвитку законодавства у сфері права інтелектуальної власності.
22. Формування принципів патентно-законодавчої бази.
23. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному та соціальному розвитку держави.
24. Порядок державної реєстрації творів науки, літератури і мистецтва.
25. Порядок та способи цивільно-правового захисту авторських і суміжних прав.
26. Адміністративна, цивільна та кримінальна відповідальність за порушення авторського права та суміжних прав.
27. Заходи, спрямовані на запобігання неправомірному використанню творів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 29

28. Характерні особливості та види експертизи з питань порушення авторського права і суміжних прав.

29. Міжнародне співробітництво у сфері авторського та суміжних прав.

30. Патентне мито та збори за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

31. Оформлення прав на винаходи і промислові зразки, створені до запровадження норм патентного законодавства України.

32. Права авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків.

33. Сутність патентних прав.

34. Зобов'язання власника патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Припинення чинності патенту.

35. Порядок оформлення та передачі прав на використання знаків для товарів та послуг, найменування місця географічного походження товару.

36. Поняття та ознаки фірмового найменування.

37. Сутність та суб'єкти права на фірмове найменування.

38. Особливості захисту прав на об'єкти біології та біотехнології за спеціальним законодавством.

39. Визначення та ознаки раціоналізаторської пропозиції. Суб'єкти права у сфері раціоналізаторської діяльності.

40. Права авторів раціоналізаторської пропозиції, порядок їх оформлення.

Критерії оцінювання залікової роботи

Структурна частина картки	Максимальна кількість балів
Повне визначення терміну із зазначенням прикладу	4x5=20
Питання, на які дані повні відповіді і наведено приклади, типові ситуації	4x20=80
Разом	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Бали
A	Відмінно	90 – 100
B	Добре	82 – 89
C	Добре	74 – 81
D	Задовільно	64 – 73
E	Задовільно	60 – 63
FX	Незадовільно, з обов'язковим перескладанням окремих модулів	35 – 59

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 30

Ф	Незадовільно, з обов'язковим перескладанням повного курсу	1 – 34
---	---	--------

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОЇ КАРТКИ

Залікова картка № 1

1. Розкрити сутність термінів:

Об'єкт авторського права, патент, наукове відкриття, ліцензія, торговельна марка

2. Дати повну і змістовну відповідь на питання:

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Легалізація та охорона суміжних прав (прав виконавців, виробників фонограм та відеограм, організацій мовлення).
3. Поняття та ознаки фірмового найменування.
4. Топографії інтегральних мікросхем як об'єкт правової охорони.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

А. Основна

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року. № 435-IV.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. № 435-IV.
3. Вакалюк В.А. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. - Ж.: ЖДТУ, 2010. – 126 с.
4. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник / За ред. О.А. Підпригори. / Підпригора О.А., Бутнік-Сіверський О.Б., Дроб'язко В.С., Крайнів П.П., Мельник О.М. - К.: Ін-Юре, 2004. - 672с.
5. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник/ 2-ге вид., стереотип. - К.: Знання, 2008. – 431 с.

Б. Додаткова

6. Давидюк Т.В. Екологічний, інтелектуальний та людський капітал в теорії бухгалтерського обліку [текст]: Монографія / [Давидюк Т.В., Замула І.В., Легенчук С.Ф.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 480 с.
7. Економіка знань: виклики глобалізації та України. Під заг. ред. А.П. Гальчинського, С.В. Львовчкіна, В.П. Семиноженка. – К.: ХФ НІС, 2004. – 261 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/174.00.1/М/ ОК4-1-2024
	Екземпляр № 1	Арк 32 / 31

8. Економіка й організація інноваційної діяльності: Підручник / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін. Під ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 960 с.

9. Крайнів П.П. Інтелектуальна економіка: управління промисловою власністю: (Монографія). – К.: Концерн “Видавничий дім “Ін-Юре”, 2004. – 448 с.

10. Оцінка інтелектуальної власності. Бухгалтерський облік та оподаткування / О.Б. Бутнік-Сіверський, О.П. Гавриленко, С.О. Довгий та ін.; За ред. О.Б. Бутніка-Сіверського, О.Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім “Ін-Юре”, 1999. – 352 с.

11. Права інтелектуальної власності в Україні. Авторське право. Збірник систематизованого законодавства. – Випуск 10. – Жовтень 2004 р. – С. 185-198.

12. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищ. навч. закладів. / О.А. Підпригора, О.Б. Бутнік-Сіверський, В.С. Дроб’язко та ін.; За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К.: Концерн “Видавничий дім “Ін Юре”, 2004. – 672 с.

13. Промислова власність у цифрах. Показники діяльності Державного департаменту інтелектуальної власності та Державного підприємства “Український інститут промислової власності” за 2009 рік. – К.: Державний департамент інтелектуальної власності, 2010. – 52 с.

14. Чухно А.А. Твори [у 3. т.] / НАН України, Київ. нац. Ун-т ім. Т. Шевченка. Інформаційна постіндустріальна економіка: теорія і практика. / А.А. Чухно. – К.: Наук.-дослід. фін. ін-т при М-ві фін. України, 2006. – Т. 2. – 512 с.

Інформаційні ресурси

15. Офіційний веб-портал Державної служби інтелектуальної власності // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/>